

EMISNÁ ČINNOSŤ A PEŇAŽNÝ OBEH

4 EMISNÁ ČINNOSŤ A PEŇAŽNÝ OBEH

4.1 VÝVOJ KUMULOVANEJ ČISTEJ EMISIE V OBEHU

4.1.1 EUROBANKOVKY A EUROMINCE

Celková hodnota kumulovanej čistej emisie⁸ (ďalej len emisia) k 31. decembru 2010 dosiahla 6,05 mld. € (tabuľka 12) a v medziročnom porovnaní vzrástla o 30,8 %. Rast emisie bol oveľa vyšší ako najvyšší medziročný rast v období platnosti korunovej meny, pričom hodnota emisie bola o takmer 0,7 mld. € vyššia ako dosiahnuté maximum hodnoty korunovej meny (162 mld. Sk dňa 21. decembra 2007).

Hodnota položky „obeživo“, zodpovedajúca podielu NBS na eurobankovkách vydaných Eurosystemom, k 31. decembru 2010 predstavovala 7,7 mld. €⁹

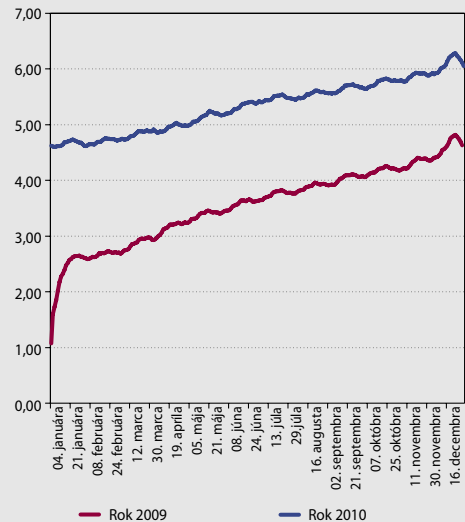
Denný vývoj emisie eurovej hotovosti v rokoch 2009 a 2010 znázorňuje graf 28. Maximálna hodnota emisie bola už tradične dosiahnutá v predvianočnom období 23. decembra (6,3 mld. €). Denný vývoj emisie v roku 2010 kopíruje vývoj v roku 2009 s posunom hodnoty o 1,5 – 2 mld. €.

Kým pri hodnote emisie takmer celú emisiu predstavovali eurobankovky (98,29%), pri množstve emitovaných eurových peňazí bol pomer opačný, eurobankovky predstavovali iba 19,64 % z celkového počtu, euromince 80,34 % a zvyšnú časť predstavovali zberateľské euromince.

K 31. decembru 2010 emisia predstavovala 89 mil. kusov eurobankoviek a 364 mil. kusov euromincí vrátane pamätných a zberateľských euromincí (tabuľka 12). Najviac emitovanou eurobankovkou bola 50 € bankovka, ktorej podiel predstavoval 31 % z emitovaných eurobankoviek. Najviac emitovanými euromincami boli euromince najnižších nominálnych hodnôt (1 cent a 2 centy). Ich spoločný podiel z celkového množstva emitovaných euromincí bol 49 %.

Na základe doterajšieho vývoja emisie možno konštatovať, že zatiaľ ani v jednej nominálnej hodnote eurobankoviek, resp. euromincí nezaznamenala NBS dlhodobější trend tzv. príjmovej krajiny¹⁰.

Graf 28 Denný vývoj emisie eurovej hotovosti (mld. EUR)

Zdroj: NBS.

Priemerná hodnota peňažného znaku¹¹, vypočítaná z emitovaných eurových peňazí vrátane zberateľských euromincí, predstavovala 13,4 €. Priemerná hodnota peňažného znaku eurobankoviek bola 67 € a euromincí 0,28 €.

K 31. decembru 2010 pripadlo v priemere na obyvateľa SR¹² 16 eurobankoviek v hodnote približne 1 102 € a 67 euromincí v hodnote 18 €. Celková hodnota kumulovanej čistej emisie eurovej hotovosti na obyvateľa bola 1 120 €.

Najpočetnejšou eurobankovkou bola 50 € bankovka v počte 5 kusov na obyvateľa. Z euromincí najvyššiu početnosť na obyvateľa tvorili euromince dvoch najnižších nominálnych hodnôt: 0,01 € 16 kusov a 0,02 € 17 kusov.

4.1.2 SLOVENSKÉ KORUNY

K 1. januáru 2010 sa do NBS nevrátili už iba necelé 3 % emitovaných slovenských korún, v dôsledku čoho sa dynamika sťahovania slovenských korún výrazne spomalila a za celý rok 2010 sa do NBS vrátilo už iba približne 527 mil. Sk (z toho sa najviac, takmer 251 mil. Sk, vrátilo v januári). K 31. decembru 2010 v obehu ešte zostalo 19,9 mil. kusov bankoviek slovenských

⁸ Po vstupe do eurozóny sa v obehu v SR vyskytujú aj eurobankovky a euromince emitované inými členskými bankami eurozóny, preto NBS nemá evidenciu o reálnej hodnote a množstve peňazí v obehu. NBS eviduje len eurobankovky a mince, ktoré sama vydala a prijala z obehu. Rozdiel medzi hodnotou (množstvom) vydaných eurobankoviek a euromincí do obehu a prijatých z obehu k určitému dátumu od 1.1.2009 vrátane tohto dátumu predstavuje kumulovaná čistá emisia.

⁹ Hodnota obeživa v celej eurozóne k 31.12.2010 bola 839,7 mld. €, náš podiel na tejto hodnote bol 0,9140 %, t. j. približne 7,7 mld. €. ¹⁰ Znamená to, že NBS zatiaľ vydala do obehu viac eurobankoviek, resp. euromincí každej nominálnej hodnoty ako ich prijala z obehu.

¹¹ Priemerná hodnota peňažného znaku = hodnota kumulovanej čistej emisie / kumulovaná čistá emisia v kusoch.

¹² Počet obyvateľov SR k 31.12.2009 bol 5,4 mil., zdroj ŠÚ SR.

	Kumulovaná čistá emisia k 31.12.2010		Rozdiel oproti 31.12.2009		Podiel v % k 31.12.2010	
	EUR	kusy	EUR	kusy	EUR	kusy
500 €	2 115 092 000,00	4 230 184	689 950 000,00	1 379 900	34,96	0,93
200 €	192 087 200,00	960 436	-10 315 400,00	-51 577	3,17	0,21
100 €	1 741 640 000,00	17 416 400	438 853 400,00	4 388 534	28,78	3,85
50 €	1 361 891 700,00	27 237 834	186 394 000,00	3 727 880	22,51	6,02
20 €	369 301 360,00	18 465 068	82 520 340,00	4 126 017	6,10	4,08
10 €	128 642 290,00	12 864 229	23 194 250,00	2 319 425	2,13	2,84
5 €	38 483 145,00	7 696 629	1 826 835,00	365 367	0,64	1,70
Bankovky spolu	5 947 137 695,00	88 870 780	1 412 423 425,00	16 255 546	98,29	19,64
2 €	53 474 870,00	26 737 435	7 671 804,00	3 835 902	0,88	5,91
1 €	21 275 547,00	21 275 547	531 472,00	531 472	0,35	4,70
50 centov	11 783 397,00	23 566 794	585 200,50	1 170 401	0,19	5,21
20 centov	6 411 722,00	32 058 610	480 813,20	2 404 066	0,11	7,08
10 centov	3 762 801,40	37 628 014	405 265,30	4 052 653	0,06	8,31
5 centov	2 211 786,35	44 235 727	313 403,20	6 268 064	0,04	9,77
2 centy	1 804 388,84	90 219 442	422 962,48	21 148 124	0,03	19,93
1 cent	878 777,22	87 877 722	236 745,42	23 674 542	0,01	19,42
Mince spolu	101 603 289,81	363 599 291	10 647 666,10	63 085 224	1,68	80,34
Zberateľské mince	2 105 680,00	113 280	1 423 750,00	67 517	0,03	0,03
Peniaze spolu	6 050 846 664,81	452 583 351	1 424 494 841,10	79 408 287	100,00	100,00

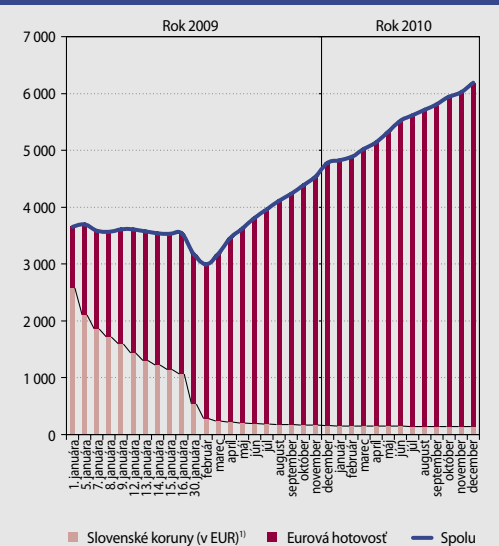
Zdroj: NBS.

korún (z toho najviac 20 Sk bankoviek 10,3 mil. kusov) a 394,5 mil. kusov mincí (z toho najviac 50 hal. mincí 170 mil. kusov a 1 Sk mincí viac ako 102,9 mil. kusov). Hodnota zatiaľ nevrátených slovenských korún predstavovala približne 4,25 mld. Sk (140,9 mil. €).

Zo zostávajúcich slovenských korún pripadli na 1 obyvateľa približne 3 kusy bankoviek v hodnote 522 Sk a 73 kusov obehových mincí v hodnote 135 Sk. Celková hodnota zostávajúcich slovenských korún na obyvateľa vrátane slovenských pamätných mincí predstavovala 786 Sk. Najpočetnejšou korunovou bankovkou bola k 31. decembru 2010 bankovka 20 Sk v počte takmer 2 kusy na obyvateľa a z obehových mincí to boli 50 hal. mince v počte 31 kusov na obyvateľa.

Vývoj sťahovania slovenských korún v obehu a ich nahrádzanie eurom zobrazuje graf 29.

Graf 29 Mesačný vývoj emisie eurovej hotovosti a slovenských korún v obehu (mil. EUR)

Zdroj: NBS.

1) Prepočítané konverzným kurzom 1 € = 30,1260 Sk.

4.2 DODÁVKY EUROBANKOVIEK A VÝROBA EUROMINCÍ

Na základe Usmernenia ECB z 9. apríla 2009 o výrobe eurobankoviek NBS v roku 2010 zabezpečila a do Eurosystemu dodala 218,5 mil. kusov eurobankoviek v nominálnej hodnote 20 €. V uvedenom množstve sú zahrnuté tiež záväzky, ktoré pre NBS vyplynuli zo zapožičania eurobankoviek pred vstupom SR do eurozóny. Výroba eurobankoviek bola realizovaná v kooperácii s ďalšími šiestimi centrálnymi bankami eurozóny v holandskej ceninovej tlačiarňi Joh. Enschedé Banknotes B.V.

V Mincovni Kremnica, š. p., NBS zabezpečila razbu 30 mil. kusov euromincí v nominálnej hodnote 1 cent a 50 mil. kusov euromincí v nominálnej hodnote 2 centy. V Kremnici NBS zabezpečila aj razbu 70 tisíc kusov euromincí z každej nominálnej hodnoty s letopočtom razby 2010, ktoré boli použité do piatich ročníkových súborov euromincí určených na zberateľské účely. Koncom roka 2010 NBS zabezpečila dodávku 1 mil. kusov pamätnej 2 € mince s tematikou 20. výročia vzniku Vyšehradskej skupiny, ktorej emisia bola v januári 2011.

NBS vydala aj štyri zberateľské euromince z drahých kovov (tabuľka 13). Predaj numizmatického materiálu (okrem súborov obehových euromincí, ktorý zabezpečovala Mincovňa Kremnica) realizovala NBS prostredníctvom domácich a zahraničných zmluvných partnerov.

4.3 SPRACOVANIE EUROBANKOVIEK A EUROMINCÍ A SLOVENSKÝCH KORÚN

V roku 2010 NBS vydala do obehu viac ako 287 mil. kusov eurobankoviek a z obehu prostredníctvom

bank a čiastočne aj verejnosti prijala takmer 271 mil. kusov eurobankoviek. Z predchádzajúceho roka zostalo nespracovaných takmer 12 mil. kusov eurobankoviek.

Počas roka NBS spracovala viac ako 270 mil. kusov eurobankoviek. Eurobankovky sa spracúvajú na plne automatizovaných zariadeniach¹³, pričom sa kontroluje ich pravosť a upotrebitelnosť v zmysle jednotných postupov¹⁴, stanovených ECB pre všetky národné banky eurozóny.

Prijaté množstvo eurobankoviek bolo viac ako trikrát vyššie v porovnaní s priemerným množstvom emitovaných bankoviek. V praxi to znamená, že každé 3 až 4 mesiace sa skontrolujú všetky eurobankovky emitované NBS, čím sa zabezpečuje integrita a ochrana eurobankoviek v obehu, a tým aj dôvera verejnosti v eurobankovky. Na dosiahnutie tohto cieľa je potrebné udržiavať dobrú kvalitu eurobankoviek v obehu a rýchlo rozpoznať falošné eurobankovky. Spokojnosť s kvalitou eurobankoviek obiehajúcich na našom území potvrdil aj prieskum verejnej mienky, ktorý sa každoročne vykonáva v krajinách eurozóny. Najčastejšie spracovávanou bola eurobankovka v nominálnej hodnote 50 € (graf 30), ktorá je aj najviac používanou eurobankovkou v obehu.

Pri spracovaní eurobankoviek sa vytriedilo ako neupotrebitelných 31,8 mil. kusov eurobankoviek. Priemerná miera vytriedovania bola 11,8 %. V porovnaní so štátmi eurozóny patríme ku krajinám s nižšou mierou vytriedovania eurobankoviek. Je to zrejme ovplyvnené skutočnosťou, že viac ako polovica dodaných eurobankoviek ešte nebola použitá v obehu. Rovnako ako v ostatných štátoch eurozóny, aj v SR sú miery vytriedovania eurobankoviek vyšších nominálnych hodnôt pomerne nízke.

Tabuľka 13 Zberateľské mince emitované NBS v roku 2010

Nominálna hodnota	Udalosť, ktorú eurominca pripomína	Počet (ks)		Oznámenie NBS	Dátum emisie
		spolu	z toho PROOF		
10 € ¹⁾	Svetové dedičstvo UNESCO – drevené chrámy v slovenskej časti karpatského oblúka	27 225	17 325	481/2009 Z. z.	15. 3. 2010
10 € ¹⁾	150. výročie narodenia Martina Kukučína	16 800	9 300	95/2010 Z. z.	3. 5. 2010
20 € ¹⁾	Ochrana prírody a krajiny – Národný park Poloniny	18 500	10 350	243/2010 Z. z.	29. 9. 2010
100 € ²⁾	Svetové dedičstvo UNESCO – drevené chrámy v slovenskej časti karpatského oblúka	6 640	6 640	401/2010 Z. z.	1. 12. 2010

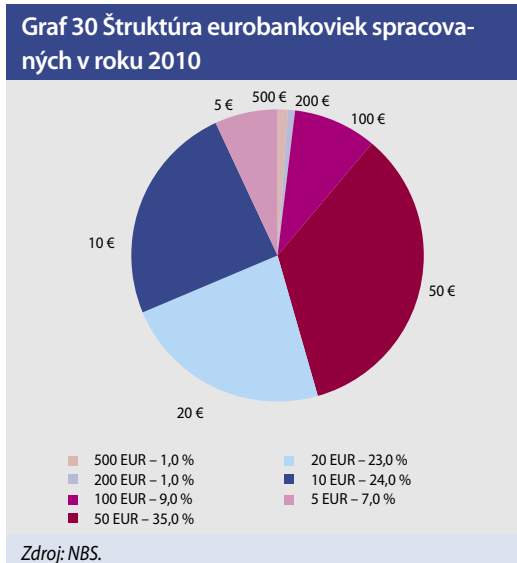
Zdroj: NBS.

1) Strieborná zberateľská minca.

2) Zlatá zberateľská minca.

¹³ BPS 500, resp. BPS 1000 od firmy Giesecke and Devrient.

¹⁴ Tzv. CCP postupy (Common Checking Procedure), ktoré stanovujú minimálne štandardy pre vytriedovanie eurobankoviek a postupy pri kontrole ich spracovania.

ke, kým miera vytriedovania eurobankoviek najnižšej nominálnej hodnoty 5 € je najvyššia (36,7 %).

Okrem NBS eurobankovky spracovávajú a opätovne vydávajú do obehu aj banky, resp. ďalší spracovatelia eurových peňazí, ktorým NBS udelila súhlas na ich spracovanie a zároveň kontroluje ich činnosť. Všetci spracovatelia eurobankoviek musia pri ich spracovávaní dodržiavať tzv. Rámec na detekciu falzifikátov a triedenie eurobankoviek, ktorý stanovuje minimálne štandardy vytriedovania eurobankoviek.

V roku 2010 bolo vydaných do obehu viac ako 303 mil. kusov euromincí a z obehu bolo prijatých viac ako 240 mil. kusov euromincí. Prijaté mince boli spracované na automatických mincových linkách, pričom sa skontrolovala ich pravosť a upotrebitelnosť. Vzhľadom na vyššiu fyzickú životnosť euromincí sa pri spracovaní mincí vytriedilo ako neupotrebitelné iba necelých 66 tisíc euromincí. Z hľadiska štruktúry spracovávaných euromincí neboli medzi euromincami jednotlivých nominálnych hodnôt výrazné rozdiely.

Okrem eurobankoviek a euromincí bolo v roku 2010 v NBS spracovaných a zničených 49,4 mil. kusov bankoviek slovenských korún a spracovaných 1,8 mil. kusov korunových mincí. Spracované korunové mince boli uložené do zásob, ich ničenie sa predpokladá až v prípade, ak by sa ich do ukončenia prekluzívneho obdobia (31. december 2013) nahromadilo väčšie množstvo. Po ukončení prekluzívneho obdobia budú mať korunové mince v zásobách už iba hodnotu materiálu a o spôsobe ich ďalšieho využitia sa rozhodne neskôr.

4.4 FALZIFIKÁTY BANKVIEK A MINCÍ ZADRŽANÉ NA ÚZEMÍ SR

V roku 2010 bolo na území Slovenskej republiky zadržaných spolu 2 934 falzifikátov bankoviek a mincí (tabuľka 14). V porovnaní s rokom 2009 to predstavuje pokles o 15,4 %. Z celkového počtu zadržaných falzifikátov bolo 1 525 bankoviek a 1 409 mincí. Najvyšší podiel zo všetkých falzifikátov zadržaných v roku 2010 mali falzifikáty eurových bankoviek a euromincí (96,7 %). Až 88 % falzifikátov bolo zadržaných v obehu – bankami, pobočkami zahraničných bánk, nebankovými subjektmi a bezpečnostnými službami. Takmer tretina bola zadržaná v Bratislavskom kraji.

Počet zadržaných falzifikátov v roku 2010 a technická úroveň ich vyhotovenia nepredstavovali vážnejšie riziko pre bezpečnosť a plynulosť hotovostného peňažného obehu v Slovenskej republike.

FALZIFIKÁTY EUR

V roku 2010 bolo na území SR zadržaných 1 428 kusov falzifikátov eurobankoviek, čo v porovnaní s rokom 2009 predstavuje pokles o jednu tretinu (tabuľka 15). V porovnaní s predchádzajúcim rokom sa však zvýšila kvalita ich vyhotovenia. V roku 2010 sa výrazne zvýšil počet zadržaných falzifikátov euromincí (1 409 kusov, nárast o 170 %). Väčšina z nich sa svojimi magnetickými vlastnos-

Tabuľka 14 Vývoj počtu falzifikátov zadržaných v SR (kusy)

Rok	EUR	USD	SKK	Ostatné	Spolu
2006	348	101	726	58	1 233
2007	278	97	639	52	1 066
2008	275	87	502	100	964
2009	2 903	141	297	126	3 467
2010	2 837	50	14	33	2 934

Zdroj: NBS.

Tabuľka 15 Počet falzifikátov eur zadržaných v SR (kusy)

	0,50 €	1 €	2 €	5 €	10 €	20 €	50 €	100 €	200 €	500 €	P ¹⁾	Spolu
2006	0	0	3	1	4	6	69	217	38	10	0	348
2007	0	4	8	0	2	10	59	99	90	6	0	278
2008	0	2	15	0	4	9	65	70	106	4	0	275
2009	37	109	664	29	37	274	827	775	144	7	0	2 903
2010	208	224	977	35	38	312	503	392	91	56	1	2 837

Zdroj: NBS

1) Napodobneniny, pozmenené, upravené a zložené bankovky a euromince.

ťami, vodivosťou a vyhotovením odlišovala od pravých euromincí len minimálne a pre peňažný obeh boli veľmi nebezpečné. Polovicu z nich zadržala priamo NBS.

V roku 2010 bolo v krajinách eurozóny zadržaných 1 047 387 falzifikátov eurových platidiel, čo predstavuje pokles oproti minulému roku o 12 %. Zo zadržaných falzifikátov až 84 % tvorili falzifikáty eurobankoviek. Viac ako 3,5 % z celkového počtu falzifikátov eur bolo zadržaných mimo územia eurozóny. Na Slovensku bolo zadržaných 0,27 %, čím sme sa zaradili medzi krajiny s najnižším počtom zadržaných falzifikátov eur.

Počet falošných eurobankoviek z každého milióna eurobankoviek v obehu predstavoval v SR 16 kusov a v eurozóne až 60 kusov. Počet zadržaných falzifikátov euromincí na jeden milión euromincí v obehu bol v SR 4 kusy a v eurozóne 2 kusy. Pravdepodobnosť, že fyzické osoby alebo právnické osoby prídu v peňažnom obehu do styku s falošnou eurobankovkou alebo euromincou je preto veľmi nízka.

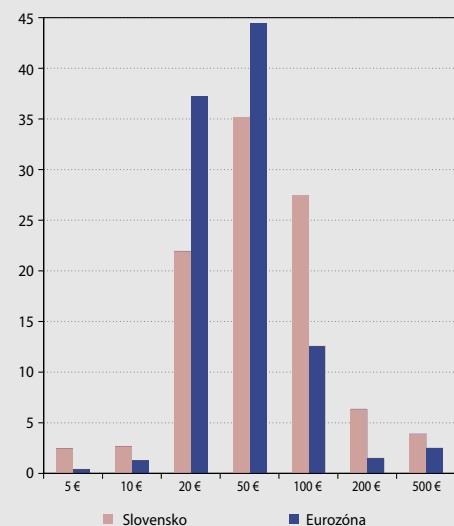
Falzifikáty eurobankoviek nominálnych hodnôt 20 €, 50 € a 100 € tvoria v rámci eurozóny 94,3 % zo všetkých zadržaných falzifikátov eurobankoviek. Takmer každá druhá falošná eurobankovka zadržaná v eurozóne mala nominálnu hodnotu 50 €. Na Slovensku bola štruktúra zadržaných falzifikátov podobná, pričom najviac zadržaných falzifikátov eurobankoviek malo nominálnu hodnotu 50 € (35,2 %) a 100 € (27,4 %) (graf 31).

V roku 2010 bolo v krajinách eurozóny zadržaných v prepočte na tisíc obyvateľov priemerne 2,6 falzifikátov. V Slovenskej republike mal tento podiel hodnotu 0,3 a bol druhý najnižší z krajín eurozóny.

FALZIFIKÁTY SLOVENSKÝCH KORÚN

Zavedením eura do hotovostného peňažného obehu sa výrazne znížil výskyt falzifikátov sloven-

Graf 31 Štruktúra falzifikátov eurobankoviek zadržaných v eurozóne a v Slovenskej republike v roku 2010 (%)

Zdroj: NBS.

ských korún. V roku 2010 bolo zadržaných len 14 kusov falzifikátov. Aj keď je možnosť výmeny slovenských bankoviek za eurové bankovky časovo neobmedzená, možno očakávať, že výskyt falzifikátov slovenských korún bude len ojedinelý.

FALZIFIKÁTY AMERICKÝCH DOLÁROV A OSTATNÝCH CUDZÍCH MIEN

V roku 2010 bol v porovnaní s predchádzajúcim rokom zaznamenaný výrazný pokles zadržaných falzifikátov amerických dolárov a ostatných cudzích mien. Počet zadržaných falzifikátov amerických dolárov sa znížil o 65 %. Podobne ako v roku 2009 bola najviac falšovanou bankovka 100 USD, ktorá tvorila 66 % zo zadržaných falzifikátov. Výskyt falzifikátov ostatných cudzích mien poklesol o 74 %. Najväčší podiel tvorili falzifikáty anglických libier (21 kusov) a českých korún (6 kusov).